

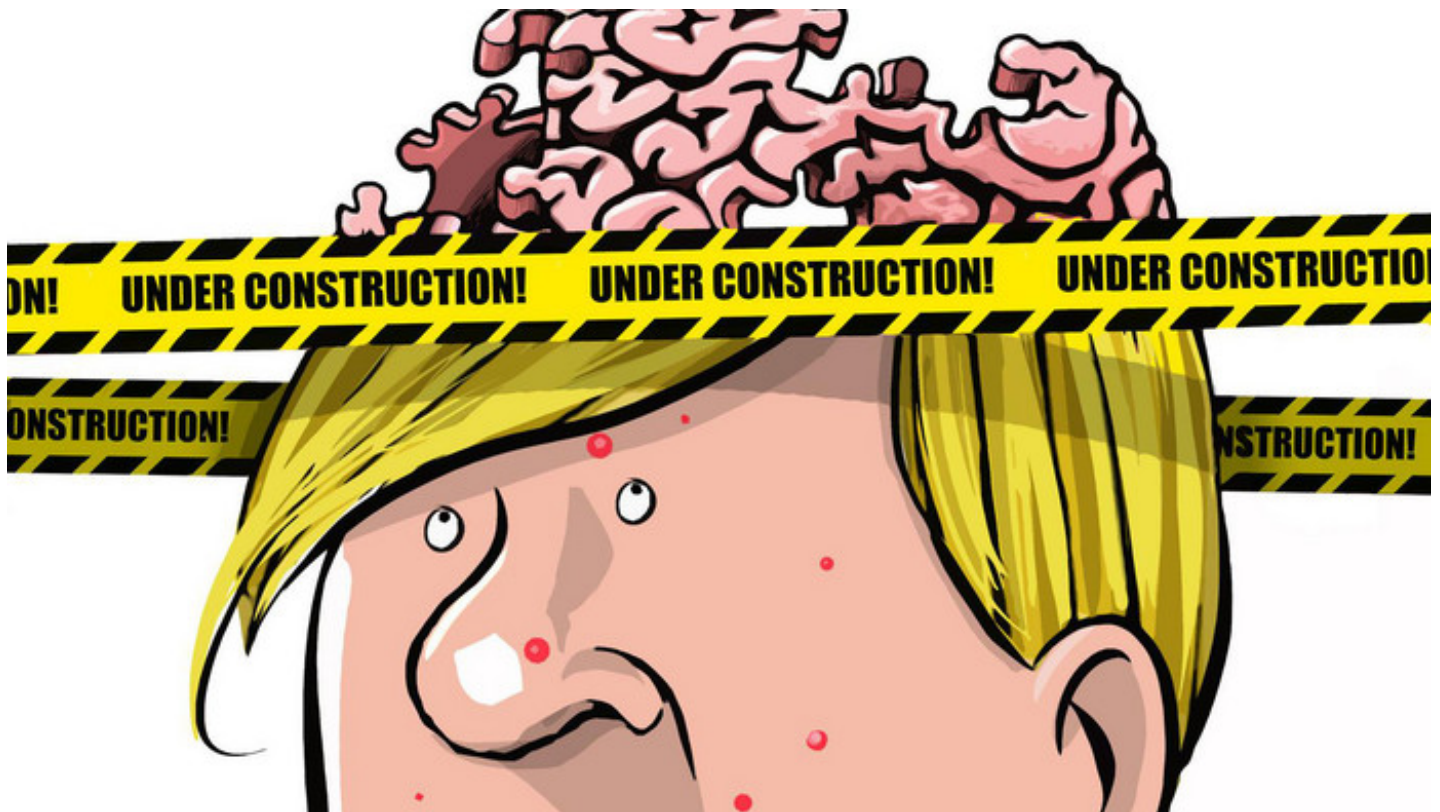
Inloggen Nieuws Regio Sport Show

TWEAKERS
NET WAT SLIMMER KOOPJES JAGEN TIJDENS BLACK FRIDAY
MET ONZE PRICEWATCH

AD+ EXCLUSIEF HET BESTE VAN HET AD

In AD+ vind je een selectie van onze beste verhalen. Elke dag alles van het AD lezen? [Neem dan een abonnement.](#)

▲ © @RLOppenheimer

'Tienerbrein is werk in uitvoering'

PUBERS | De puberteit is voor iedere ouder een schrikbeeld. Maar zie het juist als een periode vol kansen en mogelijkheden, betoogt hersenwetenschapper Jelle Jolles in zijn boek 'Het tienerbrein'.

Tonny van der Mee 25-11-16, 06:44 Laatste update: 07:24

202

8

7

0 reacties

Er is nog geen koppeling tussen taal en hun verbeelding

- Jelle Jolles

De term 'pubers' gebruikt klinisch neuropsycholoog Jelle Jolles (VU Amsterdam) liever niet. Dat is een te makkelijke samenvatting van alles wat volwassenen zien als problemen bij jongeren. Jolles wil niet ontkennen dat een tiener vaak een beetje 'lastig' is. „Maar we leggen vaak de nadruk op risico's en bedreigingen. Het is leuk om als ouder met je tiener het venster op de wereld geopend te krijgen.”

Zijn boek is een praktische handleiding voor volwassenen in het omgaan met tieners. Hij legt uit waarom ze liever Pokémon Go spelen dan huiswerk maken. En waarom zelfs de superslimste kinderen soms onliedomme dingen doen of onverantwoorde risico's nemen.

De hersenen van een tiener zijn pas rond hun 25ste levensjaar 'rijp'. Tot die tijd is juist de steun, sturing en inspiratie van ouders, leerkrachten en coaches broodnodig.

„Intelligentie zit niet in de genen. De genen zijn slechts een blauwdruk. Volwassenen moeten de kluisjes in het tienerbrein vullen met leer- en levenservaringen, zodat de tiener zich een optimale plek kan verwerven in een snel veranderende samenleving. Een puber is werk in uitvoering.”

Waar ontbreekt het aan in het tienerbrein?

„Zelfinzicht en zelfregulering. Dat zit niet in de genen. Daarom zijn tieners vaak impulsief en reactief. Dat is geen stoornis, maar zit in het zenuwstelsel. Mechanismen in de hersenen zijn nog niet voltooid. Impulsremming moet zich nog ontwikkelen.”

▲ Jelle Jolles © Dingena Mol

Daarom zien we sommige tieners comazuipend in Lloret de Mar of raken ze al jong zwanger?

„Dat komt door een nog volstrekt ontoereikend beeld van de wereld. Ze kunnen zich van veel zaken nog geen enkele voorstelling maken en hebben geen notie van de consequenties. Er is nog geen koppeling tussen taal en hun verbeelding. Statements als 'roken is heel slecht, je krijgt er kanker van' hebben geen effect. Tieners hebben geen gevoelservaring bij wat het betekent aan pijn of sores als je kanker hebt. Verbeelden is het kernwoord. En weerstand bieden tegen de sociale druk van de groep. Daarin zijn ouders belangrijk.”

Een meerderjarige is nog geen volwassene?

„De grote meerderheid van de 18- jarigen is nog niet klaar voor volledige zelfstandigheid. Hij of zij kan lichamelijk volwassen zijn en er super uitzien, maar nog redeneren als een jonge tiener, sociaal harkerig zijn of zich niet goed kunnen redden. Tieners moeten zich fysiek, cognitief, sociaal en emotioneel ontplooiën. Je bent pas echt volwassen als de ontplooiing op alle vier punten af is. Dat is pas rond hun 25ste levensjaar.”

Tieners moeten zo laat mogelijk keuzes maken voor de lange termijn

- Jelle Jolles

Het onderwijs is dan niet ingericht op de ontwikkeling van tieners?

„Als een tiener moeite heeft om weloverwogen te kiezen wat hij morgen zal gaan doen, hoe zou hij dan de vaardigheid hebben om op zijn 15de een profiel te kiezen? Je kunt je dan nog geen voorstelling maken van wat je er later mee kunt doen. Tenzij je geluk hebt dat ouders en leraren je daarin inspireren en intensief begeleiden. Jongeren hebben ook een ander bioritme. Als het eerste lesuur om 8.30 uur begint, zitten veel tieners hormonaal nog in de uitloop van hun slaap. De oplossing is de schooltijden wat later zetten. Maar leer tieners ook over de consequenties voor de concentratie als ze te laat naar bed gaan of nog whatsappen tot ze in slaap vallen.”

Moet het voortgezet onderwijs op de schop?

„Ik pleit niet voor een stelselwijziging, maar zorg ervoor dat leraren naast kennisoverdracht ook de persoonlijke groei en motivatie van leerlingen stimuleren. Ouders en leraren zijn de motor en

versnellingsbak voortalentontwikkeling. Tieners moeten zo laat mogelijk keuzes maken voor de lange termijn. Jongeren die naar het hoger onderwijs gaan, maken ook vaak een verkeerde studiekeuze. Het is niet gek om na je middelbare school eerst één of twee jaar werkervaring op te doen. Dat moet gestimuleerd worden. Maar de druk is groot om snel te gaan studeren en af te studeren."

Kan een tiener uit de Haagse Schilderswijk net zo goed terechtkomen als een leeftijdgenoot uit het Gooi?

„Natuurlijk heeft een kind met een rijk gevulde speelgoedkast en boeken een grotere kans om het te redden. Maar scholen kunnen kinderen met een lagere sociale achtergrond extra mogelijkheden bieden die het proces van ontplooiing stimuleren. Een traag groeiende boom kan ook de hoogste boom worden. We moeten onze houding veranderen. Ik vind termen als 'Generatie Nix' en 'patatgeneratie' zeer denigrerend. De tieners die we nu zo irritant vinden, zijn wel degenen die over 25 jaar onze BV Nederland gaan leiden, uitvindingen doen waar we trots op zijn of ons behandelen en verzorgen als we ziek zijn."

Pubers onder een vergrootglas

▲ © Marco de Swart